

Post-socialistická transformace základních škol – protokol o rozhovoru

Jméno narátora/narátorky	XXXXXXXXXXXXXXXX
Místo konání rozhovoru	XXXXXXXXXXXX, dům narátorky
Datum konání rozhovoru	30. 4. 2021
Rok narození	1961
Tazatel	Oto Polouček
Stručný biogram (základní životopisné údaje, pedagogická kariéra)	
<p>XXXXXXXXXX se narodila roku 1961. Je spolužačka ze základní školy mého kolegy z obce, kde žije i nyní. Studovala VUT – z politických důvodů nemohla studovat pedagogickou fakultu. Na VUT absolvovala dvouletý kurz pedagogiky (určený zejm. pro budoucí kariéru na SPŠ). Po mateřské dovolené nastoupila od 1. 2. 1989 na ZŠ v XXXX jako zástup za mateřskou dovolenou. Vyjma drobné pauzy – rok na malotřídni škole ve XXXXX na poč. 90 let – učí na ZŠ v XXXXX doposud (matematika, fyzika, pracovní činnosti, dříve zeměpis, TV). Zatímco během 90. let se věnovala zejména práci a rodině, po roce 2000 se začala aktivně zapojovat do zvelebování obce (každoroční úklidy veřejného prostranství, dekorativní výmalba podchodu u nádraží – malbě se věnuje jako zálibě – a zvelebování životního prostředí: sázení stromů, budování drobných ploch). Do těchto činností zapojuje žáky ZŠ (v rámci výuky praktických činností) a spolupracuje s obecním úřadem. Motivací jí je pocit, že jsou lidé nyní lhostejní ke svému okolí.</p>	
Protokol o rozhovoru (způsob seznámení, forma kontaktování, průběh rozhovoru atd.)	
<u>1. rozhovor</u> <p>Narátorka je spolužačkou mého kolegy, který ji předem telefonicky oslovil a předal mi telefonický kontakt. Po oslovení a stručném vysvětlení projektu bez váhání souhlasila s rozhovorem a navrhla termín na pátek 30. 4. 2021. Rozhovor se konal od 9:00 v kuchyni narátorky bez přítomnosti dalších osob. Po stručném představení a seznámení s možností anonymizace a zpětné autorizace započal rozhovor. Narátorka ihned reagovala, že autorizaci nepožaduje (s anonymizací počítá). Rozhovor nebyl ničím přerušen. Narátorka zprvu mluvila spíše stručně, bylo nutno vybízet, doptávat se, posléze se však rozsah odpovědí rozšířil – uvolnila se. Rozhovor probíhal poměrně dynamicky – před držením plánované struktury byla dána přednost navazování na témata vznášena narátorkou – první část se tedy týkala zejména metod výuky (narátorka nestudovala PdF, byla „hozena do vody“ – velmi ji pomohli kolegové, zdá se, že preferuje „staré ale ověřené“ metody výuky). Objevil se „typický“ problém zpřítomnění vzpomínek – reflektovala značně současný stav spíše než minulost. Obecně má pocit, že „dříve bylo lépe“ – přičemž „dříve“ jsou pro ni 90. léta, kdy započala učitelskou kariéru. Byly probírány i mezilidské vztahy a relativně harmonické personální změny po roce 1989. Po cca hodině nahrávky bylo zřejmé, že struktura plánovaného rozhovoru nebyla ani zdaleka vyčerpána a bylo (Vzhledem k ochotě narátorky a obavě z toho, aby nebyl rozhovor úspěšán) navrženo, že se nebudeme snažit vše stihnout, ale realizujeme další rozhovor. Rozhovor se poté rozvinul směrem k tématu mezilidských vztahů a proměny života na příměstském venkově (odcizení, anonymizace, urbanizace, privatizace). Pro příští rozhovor bude vhodné zaměřit se ještě na následující okruhy: povinná administrativa v 90. letech – narátorka má pocit, že jí bylo tehdy méně + s tím souvisí zkušenost s inspekcí, školeními – rekvalifikace (zmínila, že si musela dodělávat kurzy) apod. Spolupráce s Lipkou – jak se o ní dozvěděla? Technologické inovace ve výuce (byly probrány učebnice – má pocit, že staré jsou lepší, používá i učebnice ze 60. let, nebylo</p>	

hovořeno např. o PC), poměrně stručně byly probrány mezilidské vztahy v rámci školy (byly dle narátorky skvělé). Také bude vhodné se zeptat, zda si myslí že její působení ovlivňuje, že je rodačka. Rozhovor byl ukončen ca po hodině a půl, neformální diskuze pokračovala ještě dalších cca 15 minut. Ihned byl domluven další termín rozhovoru.

2. rozhovor

Druhý rozhovor se odehrál na tom samém místě přesně o týden později (7. 5. 2021 od 9. hodin). Rozhovor trval opět cca hodinu a půl a nebyl ničím (přes trvalou přítomnost psa) přerušen. Narátorka byla o poznání kritičtější k aktuální situaci než minulý týden (přičemž na 90. léta vzpomíná s nostalgií – dozvídáme se o nich právě zejména díky srovnání se současností. Rozhovor se týkal zejména mezilidských vztahů ve školství – charakteru učitelů a jeho proměny, obsáhle narátorka hovořila taktéž o aktivitách mimo vyučování (lyžařské kurzy) a o vlastním dalším vzdělávání (zejm. Lipka, Český červený kříž). Po skončení rozhovoru narátorka poskytla dokumenty, které se týkají zejména jejího studia a nástupu do zaměstnání (tzn. roku 1989) – z období po sametové revoluci nic nenašla – ani osvědčení o absolvování kurzů (zmínila, že je možné, že v té době žádná nedostávali – má jich velké množství z období po roce 2000). Po skončení rozhovoru narátorka bez dalších požadavků podepsala informovaný souhlas a přislíbila, že osloví za účelem realizace rozhovoru i dobrou kamarádku – učitelku).